

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 627 STRAIPSNIO PAKEITIMO
IR KODEKSO PAPILDYMO 630¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai.

Įstatymo projektas parengtas Lietuvos Respublikos Seimui priėmus sprendimą tenkinti Arūno Sodonio peticijoje pateiktą pasiūlymą papildyti Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksą (toliau – ANK) nuostatomis, kuriomis būtų įtvirtinti teismo įgaliojimai kreiptis į administracinę teisumą su prašymu patikrinti, ar konkretus norminis administracinis aktas (ar jo dalis), kuris turėtų būti taikomas nagrinėjamoje administracinio nusižengimo byloje, atitinka įstatymą ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės norminį teisės aktą (analogiškai, kaip šiuo metu yra įtvirtinta Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 3 straipsnio 4 dalyje).

Pagal šiuo metu galiojantį teisinį reglamentavimą nėra aišku, kokių veiksmų turi imtis teismas, kai nagrinėjant administracinio nusižengimo bylą kyla abejonių dėl norminio administracinio akto (ar jo dalies), kuris turėtų būti taikomas nagrinėjamoje byloje, atitiktis įstatymui ar Vyriausybės norminiam teisės aktui.

Įstatymo projekto tikslas – užtikrinti teisinį aiškumą teismams ir asmenims, įgyvendinantiems teisę į teisminę gynybą administracinių nusižengimų byloje.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai.

Įstatymo projekto iniciatorius ir rengėjas – Seimo Peticijų komisija.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptariamai teisiniai santykiai.

Šiuo metu galiojančiame ANK nėra nuostatų, kuriomis būtų įtvirtinti teismo įgaliojimai, administracinių nusižengimų bylų nagrinėjimo metu kilus abejonėms dėl norminio administracinio akto teisėtumo, kreiptis į administracinę teisumą prašant patikrinti, ar konkretus norminis administracinis aktas (ar jo dalis), kuris turėtų būti taikomas nagrinėjamoje administracinio nusižengimo byloje, atitinka įstatymą ar Vyriausybės norminį teisės aktą.

Bendrosios kompetencijos ar specializuotas teismas turi teisę sustabdyti bylos nagrinėjimą ir nutartimi kreiptis į administracinę teisumą prašydamas patikrinti, ar konkretus norminis administracinis aktas (ar jo dalis), kuris turėtų būti taikomas nagrinėjamoje byloje, atitinka įstatymą ar Vyriausybės norminį teisės aktą, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ABTĮ) 114 straipsnio 1 dalimi. Vadovaudamasis šio straipsnio 2 dalimi, gavęs įsiteisėjusį

administracinio teismo sprendimą dėl norminio administracinio akto, bendrosios kompetencijos ar specializuotas teismas atnaujina sustabdytos individualiosios bylos nagrinėjimą.

Pažymėtina, kad ABTĮ nėra detalizuojama, kokiose bendrosios kompetencijos ar specializuoto teismo bylose (administracinėse, administracinių nusižengimų, baudžiamosiose ar civilinėse) taikytinos šios normos, todėl siekiant teisinio reguliavimo aiškumo ir nuoseklumo, tikslinga ANK papildyti tokio pobūdžio nuostatomis.

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

Įstatymo projektu siūloma papildyti ANK 627 straipsnio 1 dalį 9 punktu, nustatančiu, kad teismas, rengdamasis nagrinėti administracinio nusižengimo bylą, išnagrinėja ir išsprendžia, ar nėra pagrindo atidėti administracinio nusižengimo bylos nagrinėjimą (analogiškai, kaip įtvirtinta Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 232 straipsnyje), taip pat papildyti ANK 630¹ straipsniu, nustatančiu administracinių nusižengimo bylų nagrinėjimo atidėjimo atvejus.

Peticijoje siūloma įtvirtinti administracinio nusižengimo bylą nagrinėjančio teismo teisę kreiptis į administracinį teismą, o siūlomi ANK pakeitimai dėl administracinių nusižengimų bylų nagrinėjimo atidėjimo būtent ir suteiktą teisę teismams, nagrinėjantiems administracinių nusižengimų bylas, kreiptis į administracinius teismus. Teismų kreipimosi į administracinius teismus su prašymu patikrinti, ar konkretus norminis administracinis aktas (ar jo dalis), kuris turėtų būti taikomas nagrinėjamoje administracinio nusižengimo byloje, atitinka įstatymą ar Vyriausybės norminį teisės aktą, procesas jau yra reglamentuotas ABTĮ, todėl jo dar kartą kartoti ANK nėra tikslinga, t. y. pakanka nuostatų dėl to, kokius procesinius padarinius (bylos nagrinėjimo atidėjimą) toks kreipimasis sukelia nagrinėjamoje administracinio nusižengimo byloje.

Šiame kontekste taip pat pastebėtina, jog būtent tokio pobūdžio teisinis reguliavimas yra įtvirtintas galiojančios redakcijos Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekse, kuriame nėra reglamentuota pati kreipimosi į tam tikrus teismus (pvz., Konstitucinį Teismą, kompetentingą Europos Sąjungos teisminę instituciją) tvarka, tačiau straipsniuose, reglamentuojančiuose bylos nagrinėjimo atidėjimą, aiškiai atsispindi, jog bendrosios kompetencijos teismas, nagrinėdamas konkrečią baudžiamąją bylą, kreipimosi teisę turi.

Siekiant teisinio reguliavimo aiškumo ir nuoseklumo, taip pat tikslinga ANK aiškiai reglamentuoti, jog bylos nagrinėjimas gali būti atidėtas ir tais atvejais, kai yra kitokių aplinkybių, leidžiančių manyti, kad neatidėjus administracinio nusižengimo bylos nagrinėjimo galėtų būti priimtas neteisėtas ir (ar) nepagrįstas teismo sprendimas. Pavyzdžiui, kaip vieną iš atvejų galima paminėti situaciją, kuomet administracinio nusižengimo bylą nagrinėjantis teismas turi sustabdyti administracinio nusižengimo bylos nagrinėjimą iki tol, kol bus išspręsta susijusi byla, nagrinėjama

civilinio proceso tvarka (pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. 2AT-64-689/2019).

Priėmus siūlomas ANK pataisas būtų užtikrintas teisinis aiškumas teismams ir asmenims, įgyvendinantiems teisę į teisminę gynybą administracinių nusižengimų bylose.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Priimtas įstatymas neigiamų pasekmių nesukels.

6. Galima priimto įstatymo įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Priimtas įstatymas neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Galima priimto įstatymo įgyvendinimo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Priimto įstatymo įgyvendinimas įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės.

8. Įstatymo projekto atitiktis strateginio lygmens planavimo dokumentams.

Įstatymo projektas atitinka strateginio lygmens planavimo dokumentus.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Priėmus įstatymą, priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių įstatymų nereikės.

10. Įstatymo projekto atitiktis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams, sąvokų ir terminų įvertinimas.

Įstatymo projektas atitinka Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimus. Įstatymo projektas naujų sąvokų nenustato, todėl jų įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka nereikia.

11. Įstatymo projekto atitiktis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei.

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatus ir Europos Sąjungos dokumentus.

12. Įstatymui įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, juos priimti turintys subjektai.

Įstatymui įgyvendinti įgyvendinamųjų teisės aktų priimti nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti.

Įstatymui įgyvendinti valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų neprireiks.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis.

Reikšminiai įstatymo projekto žodžiai, kurių reikia įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą: „Administracinių nusižengimų kodeksas“, „administracinis teismas“, „bylos nagrinėjimo atidėjimas“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Kitų pagrindimų ir paaiškinimų nėra.